

TÜNDÉR UJJAK

a Divat Ujság melléklete

SZERKESZTI
TREITZ PÉTERNÉ

XIV. ÉV,

BUDAPEST, 1907. SZEPTEMBER.

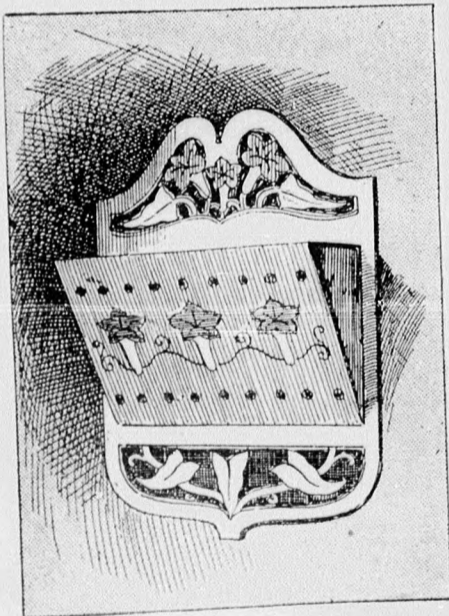
3. SZÁM.

Magyar kiállítás Londonban.

Irta Gineverné Györy Ilona.

Magyarországról jövő magyar leveleknek, Angliában élő angol ismerősök tudakozódásának foglalatja gyanánt adhatnám ezt a kérdést: *Lesz-e magyar kiállítás?* Mert néhány hete már, hogy ez hangzik ki mindkettőtől. Es örülnünk kell mind a két részről jövő kérdés hallatán: az angolok kérdésén azért, mert már is érdeklődést jelez, a magyarok kérdésén meg azért, mert annak fontolgatása csendül ki belőle, hogy mit is lennehatlegjobbtenni. A londoni ember londoni szempontból, az otthon valók meg, a kik róla hallanak, talán az otthon ismert dolgok szerint nézik az egészet; legyen szabad elmondani a maga nézetét itt olyannak is, a ki élni itt él ugyan és így eléggé ismeri a londoni kiállításokat, de a ki természetesen ma is csak magyar szempontból tudja nézni azt a kérdést, meglehet-e, meglegyen-e a magyar kiállítás Londonban. Mivel a rá vonatkozó vélemények egyikéből azt olvasom, hogy a lehető legjobb dolog lenne, a másiktól meg azt, hogy céltalan lenne egészen, leg-

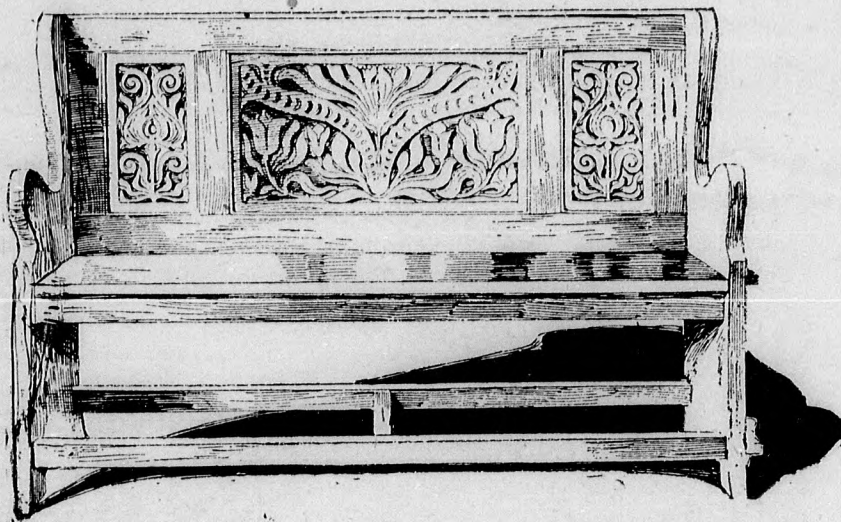
jobban szeretném mottó gyanánt a Flammationét kérni kölesön: Ne állítsunk semmit és ne tagadjunk semmit, csak figyeljünk meg mindent részrehajlás nélkül.

Az olyan súlyos kérdések, jó lenne magyar kiállítást tartani Londonban, jóformán olyanok, mint a hindu mese kötőmbje, a melyet előbb darabokra kellett zuzni, hogy a darabok súlyából mérhessék meg hozzávetőleg, milyen nyomás is lehet hát az egész. Ha tehát magát azt a nagy kérdést, hogy jó lenne-e magyar kiállítást tartani Londonban, részekre törjük, azok közül a részek közül külön-külön is nagy sulya van még például ennek a háromnak: *Mikor, hol és mit* állítsion ki Magyarország Londonban.

Ennek a három kérdésnek a megvitatása nélkül nem lehet felelni arra, jó volna-e a megvalósulás vagy sem. Én azt hiszem, abból, a hogyan az angol közönség izlését, gondolkozásmódját ismerni tanultam, hogy egy olyan magyar kiállítás, a mely a kellő időben, kellő helyen és kellő tartalommal volna rendezve, minden-

lehetne benne rendezni. Mert ez első sorban is mulatóhely, egy kicsit Würstl-prater és egy kicsit Os-Budavára. Egyik sem egészen, azt hiszem, csak úgy hozzávetőleg mondom, a mennyiben van benne lövőház, ördögmalom, hullámvasut, variété színház, dalsarnok, sörház, kókuszdiótombola, gyorsfényképész, szóval minden olyan, a mi a „zöldbe“ ránduló publikumot vonzza. Ilyen lévén a hely jellege és chhez való jellegű lévén a publikuma, semmi sem természetesebb, mint hogy minden olyan vállalatnak, melyet ott rendeznek, ezeket a vonásokat kell az előtérben tartania. *Business is business*, az üzlet üzlet, Earl's Courtbeli kiállítást ilyenek nélkül megcsinálni nem lehet és minden következő évben kevésbé lehet, mert minden év más és más nemzetiségű kiállítása jobban és jobban belevéste az angol nép tudatába, hogy az Earl's Courtbeli ugynevezett kiállításokon maguk a pavillonok a maguk fölszerelésével, szóval a komoly rész csak aféle *raison d'être* és háttér annak a számára, hogy érdekes, nemzeties jelleget lehessen megadni a mulatóhelyek mutatványainak. Az olasz kiállítás évében gondolalak volt minden csónak, gitárok és barkarollák hangzottak mindenütt, chiantit mértek, makarónit főztek és sgombrit sütöttek a szőlőleveles osteriákban. Az osztrák kiállítás természetesen meghozta ezek helyett a citerát, a jodlert, a sört, a tornáskolbászt és a császársömlét, a Balkánkiállítás a guzlát, a kólót, a szilvóriumot, a dulcsászat, mint a hogy az már helyes is az olyan kiállításon, a minek ezek a céljai és a hol nem igen bánják azt, hogy az a közönség, a melynek a belépő-díjaira ott lehet számítani, az legnagyobbbrészt rá sem néz a kiállított árukra. Mert ott bizony nem néz. Ott volt a tavalyi osztrák kiállítás. Meg merem mondani róluk, hogy például üvegen, porcellánban, butorban, ruhában igen szépeket állítottak ki; — meg, mert hiszen igazságtalanul nem tépkedem még annak a sasnak a szárnyát sem, a melyre tavaly az osztrák kiállítás plakátja miatt éppen én szóltam rá, hogy jó lesz azt a szárnyat beljebb vonni, nehogy a térképen egész Magyarország annak az árnyékába essék, mivelhogy Passautól Brassóig átírták azt, hogy *Osztrák birodalom*. Nem valami nagy hazaárulás talán, ha ezek után azt mondom, hogy voltak az osztrák iparnak igen szép termékei a kiállításon, de maga a sok Spatenbräu, Löwenbräu, tiroli céllövő, mi egyéb úgy elvonta a

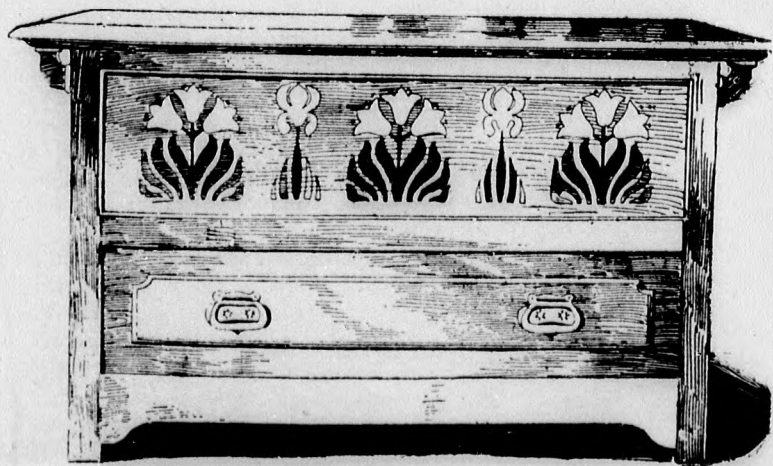
közönséget a pavillonoktól, hogy azoknak ma sincs fogalma arról, posztót gyárt vagy rozsot termel-e Ausztria.

S mivel a kiállításoknak kétféle eredményt kell célozniuk, anyagit és erkölcsit, nézzük, melyiket hogyan szolgálja az ilyen jellegű kiállítás. Azt minden londoni tudja, hogy egy ország iparával, művészetével megismerkedni nem az ilyen jellegű kiállításra megy az ember, a műszerető, vásárló angol tehát nem igen fordul meg ott.

Maradt tehát az erkölcsi siker és haszon. És itt van az a pont, a melynél Magyarország specifikus helyzetét, melyet a külfölddel szemben elfoglal, nagyon szem előtt kell tartanunk. Nézzük csak! Minden ilyen nemzeti jellegű mulatóban plakátszínekkel dolgoznak. Minél exotikusabb, kuriozusabb valami, annál jobb. Ilyen helyen a ki olasz gyanánt szerepel, az olaszabb minden létező olasznál, a török törökebb, csak úgy, mint Palochay Sándor báró, a ki angomániájában úgy tulzott minden angol vonást, hogy az inasa Londonból hazatérve is azt mondta: Az összes igazi angolok között egy se volt annyira angol, mint az én gazdám.

Láttam az Earl's Court hiper-olaszait, hipertiroliait. De ha olyan ország kuriózumjellegű vonásait tulozzák, a mely országról egyebet is, sokat tud az angol, az annak az országnak nem árt. A legképtelenebbül tulzott tarantellatáncos vagy gondolás nem rontja le azt a képet, mely az angol köztudatban az olasz kulturáról él. A francia kiállítással ugyanigy lenne. De mi magyarok? Vajjon talán olyan igen világos, megállapodott tudata van-e a külföldnek a nálunk folyó komoly, becsvágyó, becsületes kulturumkáról? A ki közülünk itt él, az tudja csak, hogy élőszóval, tollal, tettel, hogyan kell nap-nap mellett bizonyítani azt, hogy európai kulturnép vagyunk és nem ázsiai kuriózitás. Attól félek, ha úgy állnánk ki az angolok elé, hogy az Earl's Courtban kötelező mennyiségű kuriózumokat mind mi is nyujtánánk, talán a csikos-cigány-csárdás-fokos elem sokkal jobban belekerülne az angol köztudatba, mint az, hogy például iparművészetünk van olyan, a melynek Milánóban, a renaissance klasszikus hazájában is és Európa nemzetközi bírósága előtt is pálmát kellett nyujtani.

És itt át is tértem mindjárt a harmadik, az utolsó pontra, arra ugyanis, hogy mit kellene itt bemutatnia egy olyan magyar kiállításnak,

ren-
lélek-
ten fentirt
O korona.
care, szén-
öre titkár
atca 25. sz
kebeléből
Tanác
szobrás
épző

a mely Magyarországot erkölcsi sikerre és anyagi eredményre is vezetné. Azt hiszem, olyan országgal szemben, mely között és közöttünk a kiviteli-beviteli összeköttetés oly kis méretű, csakis oly dolgokat érdemes bemutatni, a mely nemzeti sajátosságánál fogva, nálunk más, mint náluk. Mert a tisztán üzleti úton beszerzett kiviteli cikkek (nyersbőr, faggyu, liszt, zsiradék, gabona) ma már nem kiállítási úton nyer vevőt; ebben csak az ár, a minőség és a szállítási költség határoz. Kiállításokra az „en detail“ vevő, nagyközönség jár. Ennek tetszetős holmi, kész holmi kell, nem nyers anyag.

Természetes, ha egy ország otthon rendez kiállítást, minden produktum érdekel jóformán mindenkit, mint a nemzet tagját, hogy lám, mit és mennyit tudunk? De Manchesternek minék mutogatnánk posztót, Bradfordnak selymet, Sheffeldnek acélt?

Magyarország műipari, művészeti és népipari kiállítással tudná kivinni azt, hogy az angol közönség szívét és erszényét egyaránt megnyissa előtte. Művészeinkben annyi az érdekes, erőteljes vonás, hogy az új hangot hozná bele a művészi köztudatba; láttuk az idén is például abból a hódolatnak beillő méltánylásból, a hogy az angol sajtó Torna Gyuláról szól: olyan hangú kritikát alig irtak még idegen festőről; László Fülöp angliai nagy sikerei szintén közismert dolgok.

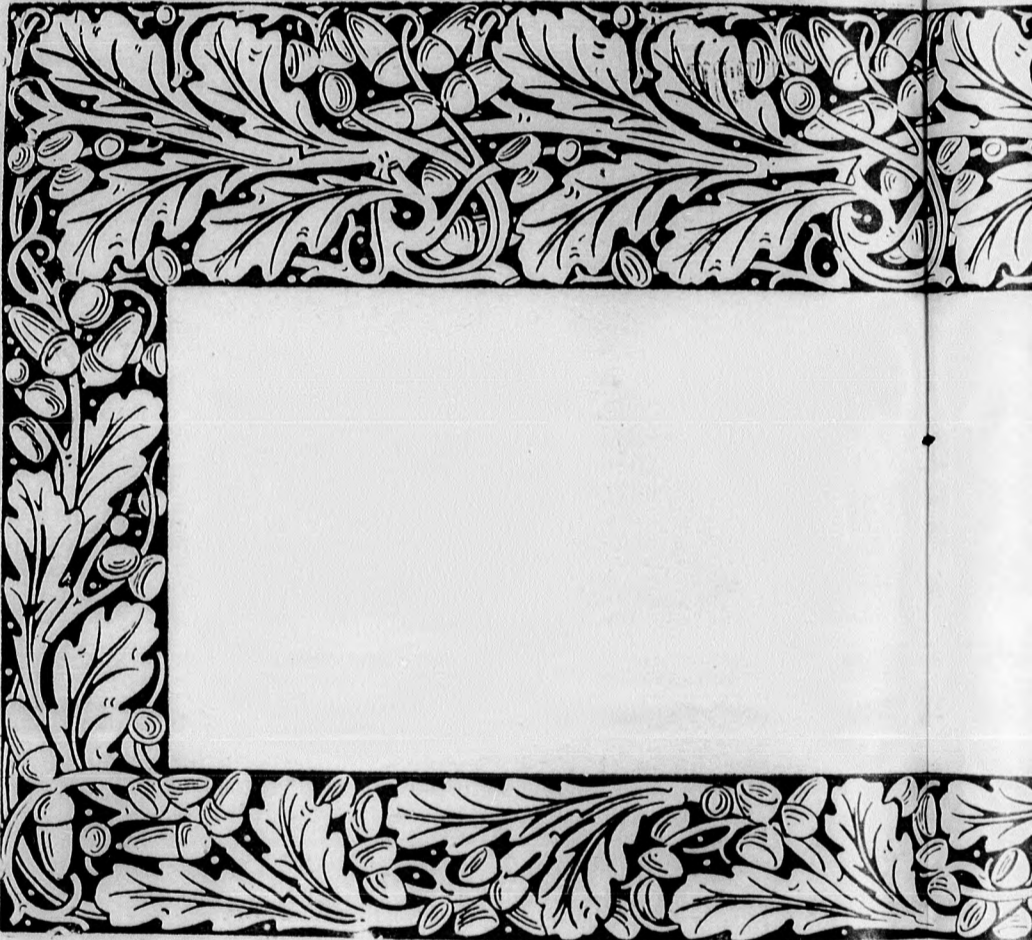
Iparművészetünk, házi- vagy népiparunk is csupa eredetiség, csupa érdekes, megkapó sajátosság; annak egy igazán jól rendezett kiállítása okvetetlenül nagy anyagi eredményekre vezetne, azt tapasztalatból merem állítani, visszagondolva a Lord Major nemrég lezajlott bazárjára, a hol a magyar iparművészeti és háziipari tárgyakat oly sikerrel adtuk el. Természetesen ha csakugyan létrejönne egy ily tartalmu kiállítás, részletes megbeszélés alá kellene kerülni annak, hogy bőrmunka, fafaragás, zománcos ékszer, csipke, szövés, agyagáru, szőnyeg, himzés milyen minőségben, alakban, méretben, árban volna itt legkelendőbb. De hát ezek részletek. Ma, az általános tervezések idejében csak az általános vonások fontosak.

Még csak azt, hogy nagyon valószínűleg, bármily tartalmu kiállítást rendezne is valamikor Magyarország, bizonyára tanácsos lenne az is, hogy könnyebb jellegű attrakciók is legyenek, jó zene, érdekesen felszerelt frissítő helyek stb., de ennek a mi nemzeti érdekeink szempontjából nem szabad túlzottan népiesnek lenni; inkább finomítottnak. Az élet (meg egyéb közegek) amugy is gondoskodnak róla, hogy bele kerüljenek rólunk a köztudatban olyan részletek, a mely, mint itt mondják, a *Near-East*, a közelebbi kelet egyik államává, holmi balkáni kuriózummá sülyeszt benünket. Pedig inkább ne tartsanak olyan romantikusan érdekesnek, csak vegyenek komolyan.

Nem lehet az másképp, mint úgy, hogy mindazok, a kik a kiállítási tervnek csak egyetlen egy gondolatot is szenteltek, Magyarország javát célozzák, de éppen azért kell meghányi-vetni minden részletet. Bármilyen ellentétesnek látszó vélemények hangzanak tehát föl az időre, helyre, egyebekre nézve, azért ezek az eltérő nézetek is mind egy közös célra törnek, arra, hogy ha kiállunk kulturánk termékeivel a nagy nyugat elé, akkor olyan tartalommal és olyan környezetben álljon ki, a mely csakugyan rásegítse a megérdemelt méltánylásra.

Művészeti pályázatok.

1907 október 15-én lejár a Műbarátok Köre által tizenhét darab művészi levelezőlap tervezetére hirdetett pályázat. E tervezetek közül 12 darab hazánk bármely vidékének táját ábrázolhatja, akár magát a tájat, akár annak a vidéknek valamely történelmileg nevezetes várát, erődítését, városát vagy városrészét. E tervezetek sorozatosak is lehetnek. A tervezetek a szokásos levelezőlapnak (9×14 cm.) háromszoros nagyságában nyújtandók be. Csakis külön célra készült természet utáni tervezetek nyújtandók be, mivel a Műbarátok Köre a külföldről beözönlő ugynevezett „művész-lapokat“ kívánja ellensúlyozni. A levelezőlap-pályázatban csak magyar honos vehet részt. Minden egyes

a pályázat feltételeinek megfelelő s díjazásra ajánlott tervezet egyenkint 100 korona jutalomban részesül s ezzel a Műbarátok Köre tulajdonává válik. A további hat darab karácsonyi és újévi levelezőlap-tervezet legyen, a melyek szintén mint levelezőlapok kerülnének forgalomba. A karácsonyi és újévi kártyák tárgya szintén csakis hazánkban divó valamely népies szokásból meritendő, e kártyák készítése lévén a külfölddel megismertetni a magyar világot, a magyaros szokásokat. E tervezetek szintén nagyságban nyújtandók be. A díjazás itt is 100 korona. A tervezetek kivitele olaj, akvarell, gouache, rézrajz stb. lehet. A tervezetek a Műbarátok Köre hivatalába küldendők be. (Budapest, IV., Váci utca 1. em.) A tervezeteket egy a Műbarátok Köre által művészekkel kiegészített zsűri fogja megbírálni. 1907 október 31-én lejár a Képzőművészeti és egy s más művészeti díjra hirdetett pályázat. A M. Országos Képző-

művészet
lebb me
műterem
festőműv
a szobrás
pályázati
minden m
festőműv
kezdve.
hónaptól
dőre add
tekben e
díjak: a)
díjjal a

A budar
télyében
rendelés
kartonja
dása ala
mindenil
A festme
ország
választar
Ferenc
művésze
oldásban
ban nye
díjon fö
bizatást
ben tört
egy kom
A komp

művészeti Tanács a római magyar művészházban legközelebb megüresedő két festőművészeti és egy szobrászati műteremre (a hozzájuk tartozó lakószobával együtt) és a festőművészeti helyiségekkel járó 3000—3000 kor., valamint a szobrászati helyiségekkel járó 4000 kor. ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet a következő feltételekkel: 1. Pályázhatik minden magyar honosságu s egyszersmind magyarul tudó festőművész és illetve szobrász, életkorának 25. évétől kezdve. 2. A műtermek és ösztöndíjak 1907. évi október hónaptól 1908. évi szeptember hó 30-ig terjedő egy esztendőre adományoztatnak. Az ösztöndíjak évnegyedes részletekben előre utalványoztatnak. 4) A festőművészeti ösztöndíjak: a) Az egyik festőművészeti műteremmel és ösztöndíjjal a következő feladat teljesítésének kötelessége jár.

római kertjében, a Janiculuson. Minthogy e festménnyel a helyszínén való tanulmányok nélkül a művésznek foglalkoznia nem lehet, a pályázóknak a mű vázlatát nem szükséges bemutatni. Tartoznak azonban valamely oly művet beküldeni, mely a művész kellő fejlettségét, kompozícióbéli képességét igazolhatja. A pályázatban nyertes művész a festmények elkészítésére, az ösztöndíjon fölül, megegyezés szerint való tiszteletdíj mellett megbízatást nyer. B) A szobrászati ösztöndíj. A szobrászati ösztöndíjas feladata: Pázmány Péter siremlékének elkészítése és föllállítása a pozsonyi káptalani székesegyház szentélyében, falhoz támaszkodó megoldásban. A mű méretének az építészeti környezethez kell alkalmazkodnia. A szobor anyagát a művész szabad elhatározása szerint választhatja. A helyszínrajzot a pályázó művész az Orsz. Képzőművészeti

Tanács irodájában (V., Báthory-utca 12.) megtekintheti s a ki a helyszínén óhajt tájékozódni, forduljon a pozsonyi káptalani egyház plébános-kanonokjához. Pázmány Péter életéről és egyéniségéről adatokat nyújt a Történelmi Társulat által kiadott „Történelmi életrajzok“ Pázmány-monográfiája. Hasonmásai a Történelmi Képesarnokban (jelentkezés Kammerer Ernő igazgató-nál). A pályázó szobrász e feladat megoldását köteles vázlatban bemutatni és pedig az egész mű kompozícióját $\frac{1}{3}$ -nagyságban, a falakat pedig külön $\frac{1}{2}$ -nagyságban. A pályázatban nyertes művész, az ösztöndíjon fölül, 20.000 kor. tiszteletdíjjal megbízatást nyer a szobormű elkészítésére és föllállítására. 3. A pályázati folyamodások és művek benyújtásának határideje 1907. évi október 31-ike. E határidőn túl érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek. A folyamodások a M. Orsz. Képzőművészeti tanácshoz címzett annak irodájába (V., Báthory-u. 12.), a művek pedig a Szépművészeti Muzeumba küldendők. 4. A pályázók folyamodásukban igazolni tartoznak magyar honpolgárságukat és életkorukat, ezen túl pedig megkivántatik tőlük, hogy pályázatukhoz életüknek, művészeti pályájuknak pontos adatokban felsorolt rövid történetét mellékeljék. 5. Azok a művészek, a kik feladatukkal a szóban levő esztendő alatt elkészülni nem tudtak, avagy elkészültek, de úgy újabb feladatnak Rómában való megoldására nyertek ösztöndíjat, műtermük használatának és ösztöndíjuknak a következő évre való meghosszabbítását kérhetik.

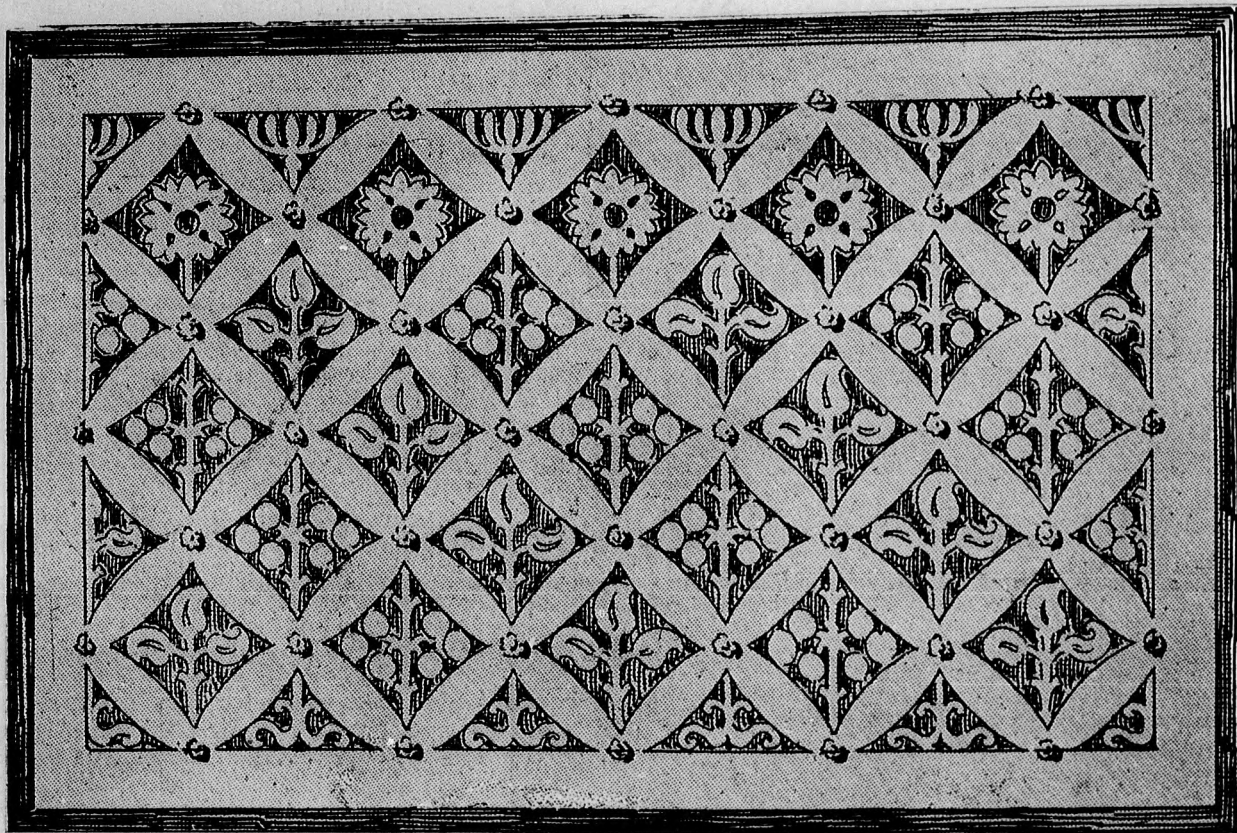
A budai Oszlop-utca Rákóczi-Kollégium templomának szentélyében Fraknói Vilmos püspök, szent-jobbi apát ur megrendelésére öt falfestmény készítenőd. E falfestmények kartonjait kell az ösztöndíjasnak Rómában való tartózkodása alatt elkészítenie. A festménnyel ellátandó falmezők mindenikének alapszélessége 2.50 m., magassága 1.75 m. A festmények közül négynek tárgya a Mária-kultusz magyarországi vonatkozásaiból, vagy a magyar szentek életéből választandó; az ötödik festmény tárgya pedig Rákóczi Ferenc újatatoskodása legyen. A római ösztöndíjért pályázó művészeknek a kartonok közül kell egyet, teljes megoldásban és végleges méretekben bemutatni. A pályázatban nyertes művész a festmények elkészítésére, az ösztöndíjon fölül, megegyezés szerint való tiszteletdíj mellett megbízatást nyer. A festményeknek falra való fölfestése 1909-ben történhetik. b) A másik festőművészeti ösztöndíjasnak egy kompozíciót kell készítenie 2 m. \times 1 $\frac{1}{2}$ m. méretekben. A kompozíció tárgya: A költő Zrínyi látogatása Tassónál,

A legtöbb idő, a mit egy-egy művész ily meghosszabbítás révén műtermének és ösztöndíjának élvezetében eltölthet, három esztendő. 6. A művészek az ösztöndíj elnyerését követő év április 30-ig a M. Orsz. Képzőművészeti Tanácsnál bejelenteni tartoznak, hogy a műtermet szeptember 30-án elhagyni kívánják-e, vagy a következő évre való meghosszabbításért folyamodnak. Ez utóbbi esetben folyamodásukat kellő megokolással azonnal be is terjesztik. E jelentkezés alkalmával a lefolyt esztendő alatt végzett munkájukról részletes jelentést kell tenniök a M. Orsz. Képzőművészeti Tanácshoz, munkájokról készített s a mű megítélésére minél alkalmasabb fényképfelvételek melléklésével. 7. A pályázó festőművészek Rómában elkészített s kiállításra alkalmas műveiket tartoznak a budapesti Műcsarnok legközelebbi tárlatán kiállítani. 8. A pályaművek fölött a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács festőművészeti és szobrászati szakosztályai döntő erővel ítélik.

A minták átrajzolása.

A kik nem gyakorlottak a szabadkézi rajzban, azoknak hozzuk az átrajzoláshoz szükséges utasításokat is. A mintáknak átrajzolása a festendő anyagra különböző. Mindig attól függ, mire akarjuk átvinni. Porcellánon, majolikán akkor legszebb a rajz, ha ónpapíron szurjuk át a mintát finom tűvel. Miután pontosan ráigazítottuk a simulékony staniolt, grafitporba mártott vattával többszörösen átkeféljük és ezután kontur feketével az ismert módon kirajzoljuk. Ez az átszurkált rajz eljárása a bársonyfestéshez is használható, világos bársonyra grafitporral, sötétre krétopporral dörzsölünk át. Selyemre, fára pedig legcélszerűbb előbb egészen áttetsző kopirpapírra vagy vászonra átrajzolni a mintát és akkor a vászon alá fekete (fehér-

tárgyakat hat szobában olyan módon rendezik el, hogy a muzeum hű mása legyen annak a hat szobának, a melyekben Erzsébet királyné életében lakott. Eredetileg azt tervezték, hogy a királyné emléktárgyait a Nemzeti Muzeumban helyezik el. A muzeum régiség-tárában látható is néhány emléktárgy, a melyek a megboldogult Erzsébet királynéra vonatkoznak. Így az a fekete ruha, melyet az 1896-iki kiállítás megnyitásakor viselt, fekete legyezője, több emlékalbumba, stb. A királynéra vonatkozó összes emléktárgyakat azonban a helyszüke miatt nem helyezhették el. Most a király úgy döntött a muzeum kérdésében, hogy azt a budai királyi palotában állítják föl. A muzeumot azonban nem a megboldogult egykori lakóosztályában fogják berendezni, hanem a várpalota krisztinavárosi részének első emeletén, azokban a helyiségekben, a melyek-

hátu) grafitpapírt téve kötőtűvel, finomra hegyezett írónnal vagy rajztűvel átnyomni. Sötét selymekhez fehér grafitpapírt veszünk. Végül megemlítjük a gáz, krepdösín, faille de ecosse, egyáltalán az áttetsző szövetekre való rajzolást, mely a legkönnyebb, mert csak ráfektetjük a szövetet a rajzra és finom vonásokkal utána húzzuk. Ez utóbbiaknál különösen ügyeljünk a rajzra, mert a megtörtént hibákat nehéz kijavítani.

Művészeti hírek.

Erzsébet-muzeum. Már régebben fölvetették azt a kegyeletes eszmét, hogy az *Erzsébet* királynéra vonatkozó emléktárgyakból muzeumot létesítsenek. A muzeumban helyet foglalnának a megboldogult királyné volt lakóosztályának berendezésén kívül az ő emlékalbumai, képei, pipereszerei, valamint könyvei, főképpen a magyar nyelven írott művek. Ezeket a

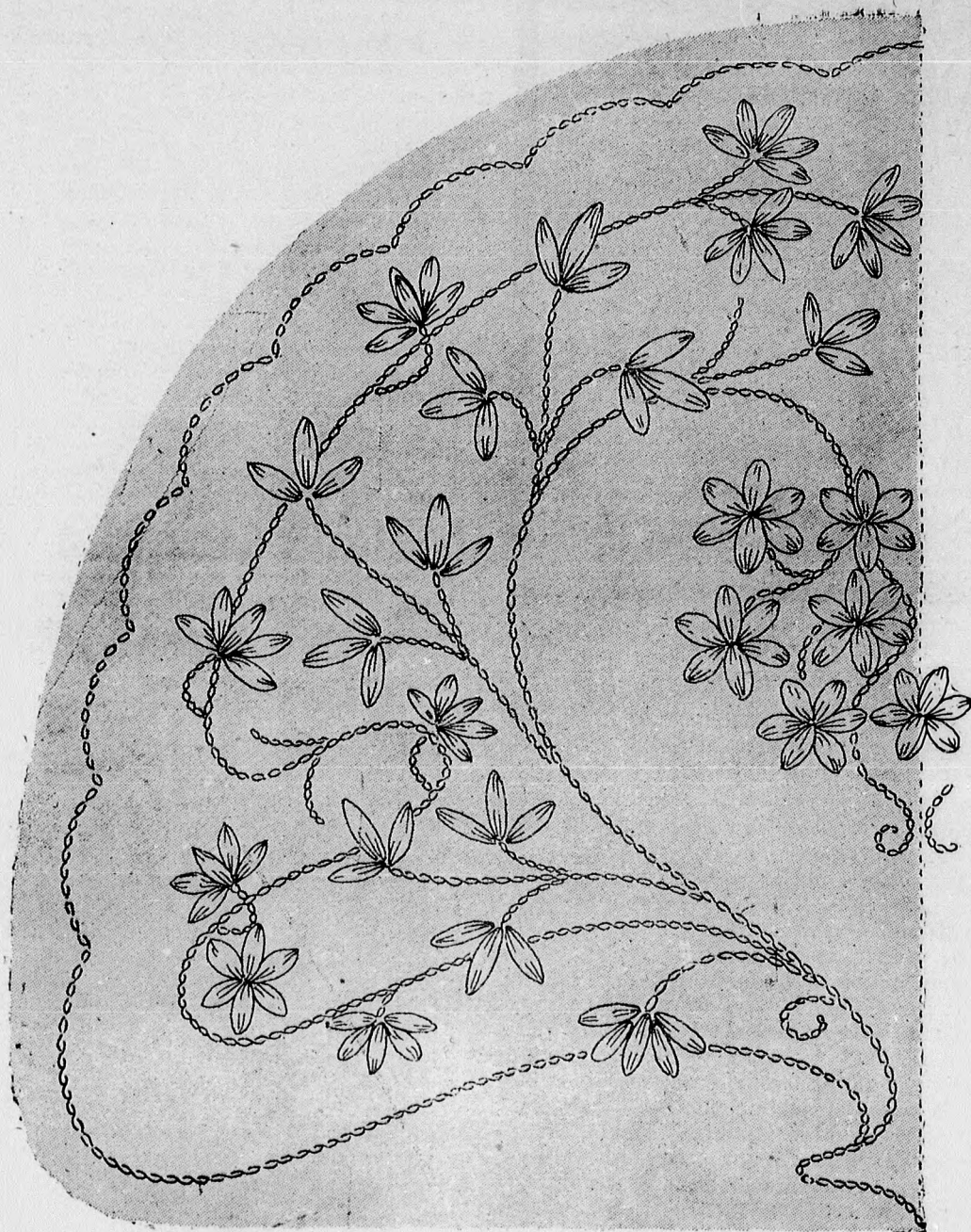
nek szomszédságában a koronát őrzik. Az Erzsébet-muzeumot a közönség részére is megnyitják.

Iparművészeti palota. Az Iparművészeti Társulat palotát emel az ipar művészi termékei számára. A palota a Mária Valéria- és a Vigadó-utca sarkán volt kétemeletes házhelyre kerül. Új otthont kap a társulat, a hol állandó és ideiglenes kiállításaival szolgálhatja a magyar ipart s helyet ad a háziipari szállításokban is. Az Iparművészeti Muzeum üllői-uti palotájának az a terme, a hol most a társulat kiállításai foglalnak helyet, fölszabadul, úgy, hogy a muzeum most már egész pompájában kibontakozhatik. A hogy a társulatnak állandó helyisége lesz, az Iparművészeti Muzeumot újra rendezik és kiállítják a raktárakban összehalmozott nagyértékű gyűjteményeket.

Jelentés a Nemzeti Muzeumról. Vaskos kötetben számol be első kulturális intézményeink egyike mult esztendejéről. Bevezetésül *Szalay* Imre igazgató mond el igen megszívlelni való dolgokat a muzeum mostani

nyomorúságos elhelyezéséről, melyen sem a főrendiház termék fölszabadulása, sem egyes gyűjtemények kitelepítése nem segített lényegesen. Legsürgősebb szükség volna egy nagyszabású olvasóterem és megfelelő dolgozóterem létesítése, mert a meddig a *British Museum* hatalmas *Reading Room*-jához hasonló olvasótermünk nincs, addig ebben a gazdag intézetben

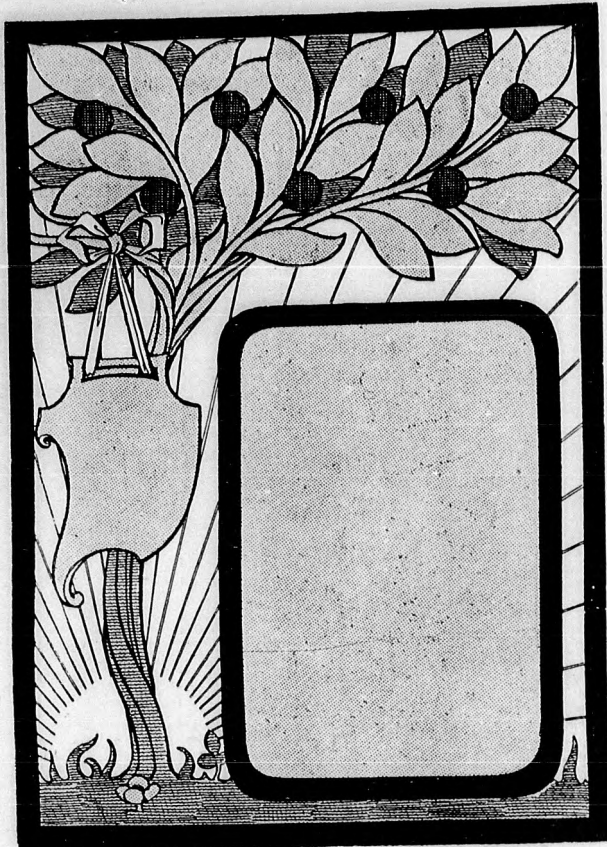
Saint-Saëns stb. több kézírata és levele. A levéltárba több régi nemzetség tette le írásait. A régiségtár sok becses lelettel gazdagodott, melyeket a jelentés tiszta ábrákban mutat be, köztük különösen feltűnik finom és nemes stíljével egy XVI. századi ezüstlánc, melyet Nagyszébenben találtak. Függetlenül a könyvben megjelentek *Angyal* Dávid nagyon értékes tanulmányai

igazán tudós buvárkodásról alig lehet szó. Hogy ezen kívül a könyvek kiszolgáltatásának és kölcsönzésének nehézkes, bizalmatlan és bürokratikus módján is hamarosan segíteni kell, az sem kétségtelen többé. A gyűjtemények szaporodása kielégítő és körülbelül megfelel a rendes évi átlagnak, nevezetesebb szerzemény Vörösmarty, Kisfaludy Sándor, Liszt Ferenc, Schumann Róbert, továbbá Arany János, Csengery Antal, Czuczor Gergely, Jósika Miklós, Széchenyi István, Wesselényi Miklós, a külföldiek közül Berlioz, Freytag Gusztáv,

Thököly koráról és II. Rákóczi Ferencről, *Beöthy* Zsolt méltatása a kurucköltészetéről és *Aldásy* Antal dolgozata a nevezetes ónodi gyűlésről, a Múzeum kitűnően bevált ismeretterjesztő előadásainak megörökítéséül.

Uj művésziskola. A magyar művészet két kitűnősége, *Kallós* Ede szobrász s *Márk* Lajos, a festő, elhatározták, hogy iskolát nyitnak Budapesten, az Akácfa-utcában, a világhírű szabad iskola, a párisi *Julian* mintájára, a hol a művészi oktatást és ellenőrzést maguk végzik. Üdvözljük a vállalkozást, a melyből,

ha a két jeles művész lelkiismeretesen be is váltja ígért programját, elsősorban nemzeti művészetünknek léssen haszna. Ideje, hogy kezdő művészeinket ne abban a magával tehetetlen zsenge korban bocsássuk külföldi iskolákba, a mikor még idehaza sem láttak semmit, a mikor még magyarságuk tudata sem érett meg bennük, szemük gyakorlatlan, kritikai látásuk nincs s a mohóság, a melylyel az idegen világot élvezik, nemzeti érzésük egészséges fejlődését satnyítja el bennük. Akkor még, a mikor nem volt idehaza semmiféle iskola és nem volt művészi élet, persze kénytelen volt Bécsbe, Műnkenbe vándorolni a fiatal magyar, — de érzi is ezt, máig, a mi művészetünk. A Julián-szerű szabad, valóban művész-iskolának híjjával vagyunk ma is még. Reméljük, a Kallós-Márk vállalkozás szerencsés lesz. A Julián-iskolában szerzett tapasztalataikat értékesítik idehaza — s a mi fő, tiszteletben tartják, megbecsülik a növendékeikben ígérkező művészi egyéniséget, a már csirájában jelentkező eredetiséget pedig idején észreveszik és ápolják. Finom, kényes munka ez, vaskalapos professzor nem tud az ilyesmihez, de két igazán művész embernek sikerülhet. — Az iskola Ernszt Lajosnak, a Nemzeti Szalon igazgatójának házában (Akáfa-utca 59.) lesz. Jelentkezni a fölvételre mindennap lehet délután három órától ötig. Az iskolaév szeptember 15-én kezdődik.

Az amatőr-kiállítás. Az Iparművészeti Múzeum igazgatósága Magyarország amatörgyűjtőinek műkincseit akarja ősszel bemutatni. A kiállítás iránt országszerte nagy érdeklődés mutatkozik, sőt a külföldi műgyűjtők is várakozással tekintenek elébe, mert ez lesz az első alkalom, a hol a magyar urak kincsházában összehordott ritka és értékes tárgyak a közönségnek és a szakembereknek hozzáférhetővé

válnak. A tárgyak már beérkeztek a múzeum igazgatóságához, a hol javában folyik a leltározás. A holmikhöz kimerítő tudományos katalógust szerkesztenek. Az ingyenes kiállítás szeptember vége felé nyílik meg és a múzeum karácsonyi kiállításáig marad nyitva.

A londoni kiállítás. A jövő évi londoni magyar kiállítás képzőművészeti szakosztálya tegnap tartotta alakuló ülését *Margitay* Tihamér elnöklésével. A szakosztály tagjai, a kik nagy számmal jelentek meg az ülésen, elnökké *Benczur* Gyulát, alelnökké: *Szingey-Merse* Pált, *Zala* Györgyöt és *Margitay* Tihamért, titkárrá *Déry* Bélát választották meg. A szakosztály kimondta, hogy a kiállítás rendezésénél előforduló összes kérdésekben oda fog hatni, hogy a művészi szempontok a külsőségekben is kidomborítsanak, s azért a nagybizottság útján föl fogja szólni az összes kiállítókat, hogy reklámok, nyomtatványok, plakátok, külső és belső díszítések megrendelése előtt kérjék ki a képzőművészeti szakosztály véleményét, mely szükség esetén megfelelő művészi erőket bocsát a kiállítók rendelkezésére. A szakosztály már ezuttal is figyelmezteti a képzőművészeket, hogy műveikkel jövő év márciusáig el kell készülniök. A kiállítással semmiféle költségük nem lesz, a rendező *Earl's Court* igazgatósága az eladásból csupán tíz százalékot von le a költség fedezésére.

Kazinczy Ferenc emlékezete. *Érsemjében* szeptember 22-én délután három órakor leplezik le a község nagy szülöttjének, *Kazinczy* Ferencnek mellszobrát és a szülőházára illesztett emléktáblát. Az ünnepségen *Herczeg* Ferenc ünnepi beszédet, *Szavay* Gyula pedig ünnepi ódát mond. Este nyolc órakor hangversenyt rendeznek *Érmihálytalan*, *Paulay* Erzs, *Herczeg* Ferenc, *Fráter* Loránd és *Tarnay* Alajos közreműködésével. A hangverseny után diszes lakoma lesz.

